

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/41/2016
Identifikačné číslo spisu:	5414202732
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5414202732.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Dorota Adamek PHU, Wapienna 4, 68 200 Żary, Poľská republika, IČO: 970 244 076, zastúpenej advokátkou Mgr. Ľudmilou Vörčákovou, Národná 814/4, 010 01 Žilina, proti žalovanej: ORIMEX s.r.o., so sídlom Páľovská 400, 027 21 Žaškov, IČO: 36 442 968, zastúpenej Advokátska kancelária Bugala - Ďurček, s.r.o., so sídlom Miletičova 5B, 821 08 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 36 731 544, o zaplatenie 1.360,- Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 9Cb/53/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/252/2015-112 z 20. januára 2016, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovanej o d m i e t a.

Žalobkyňa m á n á r o k proti žalovanej na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom č. k. 9Cb/53/2014-76 z 5. mája 2015 žalobkyni priznal proti žalovanej nárok na zaplatenie sumy 1.360,- Eur s úrokmi z omeškania 9,50 % ročne zo sumy 1.360,- Eur od 4.6.2013 do zaplatenia (výrok I) a nárok na náhradu trov konania 81,50 Eur a trov právneho zastúpenia 506,46 Eur (výrok III). V zostávajúcej časti žalobu zamietol (výrok II).

2. Súd prvej inštancie mal preukázané, že medzi sporovými stranami bola uzavretá zmluva o preprave tovaru podľa vyhlášky č. 11/1975 Zb. o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR) [ďalej len „Dohovor CMR“]. Nebolo sporné, že žalobkyňa nedodržala dohodnutý termín vykládky (6. - 7. marca 2013 v Lakševag Bergen, Nórsko). Aj keď plnila s oneskorením, vznikol jej nárok na dohodnuté prepravné v sume 1.360,- Eur. Pokiaľ žalovaná v rámci obrany proti žalobe uplatnila kompenzáciu žalovanej sumy s nárokom proti žalobkyni na náhradu škody, či iných nákladov vyvolaných omeškaním žalobkyne s predmetnou prepravou tovaru, tak podľa názoru súdu prvej inštancie žalovaná nárok u dopravcu neuplatnila v prekluzívnej lehote 21 dní od vyloženia tovaru (čl. 30 ods. 3 Dohovoru CMR). K vykládke tovaru došlo 11.03.2013 a lehota na uplatnenie nárokov žalovanej

márne uplynula 01.04.2013. Žalovaná v konaní nepreukázala, že v uvedenej lehote písomne oznámila žalobkyni existenciu výhrad podľa čl. 30 ods. 3 Dohovoru CMR. Za písomnú formu pre oznámenie výhrad, vyžadovanú Dohovorom CMR, nemožno podľa názoru súdu prvej inštancie považovať elektronickú komunikáciu medzi zamestnankyňami zmluvných (sporových) strán, ale až písomné vyjadrenie, expedované žalovanou 3.04.2013 (č. l. 38 - 39 spisu). K expedovaniu tohto listu došlo po uplynutí prekluzívnej lehoty a nebolo preukázané jeho doručenie žalobkyni skôr ako 8.04.2013. Takýto nárok žalovanej preto nebolo možné účinne započítať so žalovanou pohľadávkou žalobkyne. Rovnaký záver prijal súd prvej inštancie aj vo vzťahu k ďalšiemu nároku žalovanej, uplatnenému titulom zmluvnej pokuty, vo vzťahu ku ktorému žalobkyňa vzniesla námietku premlčania. V tomto prípade išlo o nárok, na ktorý sa vzťahovala úprava v čl. 32 Dohovoru CMR o premlčení všetkých nárokov súvisiacich s daným druhom prepravy v lehote 1 rok. Nárok na zmluvnú pokutu vznikol žalovanej prvým dňom omeškania žalobkyne s vykonaním prepravy (8.03.2013) a k premlčeniu došlo márnym uplynutím jednoročnej lehoty. Nárok žalovanej na zaplatenie zmluvnej pokuty súd prvej inštancie posúdil ako obranu proti žalobe (kompenzačnú námietku), a nie ako samostatný protinárok (vzájomnú žalobu). Súd prvej inštancie žalobkyni priznal okrem sumy 1.360,- Eur (prepravné), aj úroky z omeškania vo výške podľa aplikovanej zákonnej úpravy (§ 369 ods. 1 OBZ v spojení s § 517 ods. 2 OZ a § 1 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z. z. v znení do 31.12.2014), pri absencii osobitnej dohody zmluvných strán a za dobu omeškania, ktorej začiatok ustálil podľa dohodnutej splatnosti prepravného, v závislosti od preukázanej doby doručenia faktúry žalobkyne, ktorou žalovanej vyúčtovala žalované prepravné (VAT 41/TR/03/2013 z 11.3.2013).

3. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 13Cob/252/2015-112 z 20. januára 2016 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch (I a III) potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení platnom a účinnom do 30.06.2016 (ďalej aj „O. s. p.“). Odvolanie vyhodnotil ako nedôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch považoval za vecne správny. Korigoval len právny názor súdu prvej inštancie o nedodržaní písomnej formy výhrady (e-mailom) voči omeškaniu dopravcu (žalobcu) s vykládkou prepravovaného tovaru, ktorý však zostal bez vplyvu na záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní dodržania prekluzívnej lehoty 21 dní na uskutočnenie výhrady prekročenia dodacej lehoty (čl. 30 ods. 3 Dohovoru CMR) a na záver o nepreukázaní dôvodnosti nároku na náhradu škody za prekročenie dodacej lehoty (vykládky tovaru). Odvolací súd tiež uviedol, že otázkou náhrady škody za poskytnutie vadnej služby žalobkyňou (vadnej prepravy tovaru), ako novou skutočnosťou, uplatnenou žalovanou až v odvolaní, sa s poukazom na nesplnenie zákonných podmienok v zmysle ust. § 205a ods. 1 v spojení s § 120 ods. 4 O. s. p., nemohol zaoberať v odvolacom konaní. K dôvodom prvoinštančného rozhodnutia doplnil, že žalovaná v rámci svojej obrany neuniesla dôkazné bremeno ani o vzniku a existencii nároku proti žalobkyni na zaplatenie zmluvnej pokuty, a to pre chýbajúcu platnú písomnú dohodu s vyžadovanou určitosťou dojednania o zmluvnej pokute, keďže táto nebola viazaná na určitým spôsobom vyjadrenú zmluvnú povinnosť, ktorej plnenie mala zabezpečovať. Rozhodnutie o priznanom nároku žalobkyne na náhradu trov konania v plnom rozsahu posúdil ako súladné s ustanovením § 142 ods. 3 O. s. p. s tým, že bez vplyvu na vecnú správnosť tohto rozhodnutia (výrok III) zostalo uvedenie § 142 ods. 1 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, keďže čiastočný neúspech žalobkyne (výrok II) tvoril len nepatrnú časť k predmetu celého konania.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie tvrdiac, že jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a podľa obsahu dovolania tiež, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. (aj keď toto zákonné ustanovenie v dovolaní výslovne neuviedla). Dovolateľka uviedla, že odvolací súd sa nesprávne vysporiadal s jej obranou a argumentáciou, ktorou v odvolaní napádala správnosť rozsudku súdu prvej inštancie o tom, že ňou boli včas a riadne uplatnené vzájomné nároky proti žalobkyni, určené na kompenzáciu so žalovanou pohľadávkou, ktorá tak zanikla.

5. K naplneniu dovolacieho dôvodu podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. malo dôjsť postupom prvoinštančného, ako aj odvolacieho súdu, ktoré neprihliadli na podstatné listinné dôkazy, predložené žalovanou k otázke včasnosti písomnej výhrady dopravcovi podľa čl. 30 ods. 2, 3 Dohovoru CMR, a to

z dôvodu, že išlo o listinu v anglickom jazyku, preloženú do slovenského jazyka zamestnankyňou žalovanej, bez úradného prekladu. Pokiaľ aj odvolací súd poukázal na bezvýslednú výzvu súdu prvej inštancie, aby žalovaná doložila v rámci dokazovania cudzojazyčné listiny s ich úradným prekladom, žalovaná poprela, že by k takej výzve v prvoinštančnom konaní došlo a súd prvej inštancie jej nedal žiaden dôvod domnievať sa, že doložený preklad listín je nedostatočný. Žalovaná pripustila, že je daná povinnosť súdu a účastníkov viesť súdne konanie v slovenskom jazyku s poukazom na ust. § 7 zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky, z ktorého však nevyplyva povinnosť účastníka súdneho konania predložiť listinný dôkaz s jeho úradným prekladom, pričom žalobkyňa doložený (nie úradný) preklad v konaní nenamietala. Bola toho názoru, že vzhľadom na krátkosť a jednoduchosť textu v anglickom jazyku, ktorý považuje „za všeobecne zrozumiteľný“, mal súd možnosť správnosť prekladu overiť aj bez profesionálneho prekladateľa. Doložený preklad považovala za riadny preklad, postačujúci pre účely daného súdneho konania a ak na takýto dôkaz prvostupňový a odvolací súd neprihliadli, tak jej odňali možnosť konať pred súdom. Preklad do slovenského jazyka mal zabezpečiť súd s poukazom na ust. § 51 ods. 5 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy (ďalej len „vyhláška“), na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/16/2013 z 25. novembra 2013 a na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8Cob/90/2011 z 30. apríla 2012. Ak tak sudy oboch inštancií nepostupovali, konali nezákonne, teda v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

6. Dovolateľka ďalej uviedla, že v zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústavný súd SR“) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj Najvyšší súd SR“) je súd povinný prihliadať na dôkazy a dať odpovede na tvrdenia, ktoré sú z hľadiska predmetu konania podstatné a na námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach, k čomu poukázala napríklad na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/157/2014, uznesenie sp. zn. 1Cdo/78/2010 a nález Ústavného súdu SR sp. zn. ÚS 311/07. Práve predmetný e-mail v anglickom jazyku bol podľa názoru dovolateľky z hľadiska kauzy ako dôkaz podstatný a nemožno sa uspokojiť s konštatovaním súdu, že dôkazy predložené účastníkom konania nedosahujú požadovanú kvalitu a preto na ne súd nebude prihliadať.

7. K odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom malo dôjsť aj ďalším postupom súdu prvej inštancie, a to tým, že pri rozhodovaní nezohľadnil všetky, do úvahy pripadajúce nároky žalovanej, a tým, že odvolací súd sa odmietol zaoberať kompenzačnou námietkou žalovanej, ktorá v odvolaní uviedla, že námietku vo výške 1.360,- Eur si uplatňuje nielen z titulu náhrady škody, ale aj ako nárok na zníženie dohodnutej ceny pre neposkytnutie požadovanej služby žalobkyňou. Nešlo pritom o novú skutočnosť v konaní pred odvolacím súdom, ale len o iné právne posúdenie veci, keďže iba poukázala na to, že vzhľadom na vykonané dokazovanie jej kompenzačný nárok mohol vzniknúť z viacerých právnych titulov. Právne posúdenie je výlučne vecou súdu a túto povinnosť si prvoinštančný a ani odvolací súd nespĺnili.

8. V dovolaní žalovaná napokon vytkla odvolaciemu súdu posúdenie jej nároku na zmluvnú pokutu, keďže nesúhlasila s konštatovaním súdu o absencii dohody o zmluvnej pokute. Tento nárok považovala za vzniknutý a existujúci nárok, spôsobilý na započítanie proti nároku žalobkyne.

9. S poukazom na vyššie uvedené dovolateľka navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a súčasne rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhla, aby dovolací súd podľa ust. § 243 O. s. p. odložil vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu.

10. Žalobkyňa sa k doručenému dovolaniu žalovanej písomne vyjadrila tak, že nesúhlasila s návrhom na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a dovolanie označila za nedôvodné. Zdôraznila, že postupom tak súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, nedošlo k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom. Vec sa prejednála verejne, bez prierahov a v prítomnosti oboch sporových strán, ktoré sa vyjadrovali ku všetkým vykonaným dôkazom. S poukazom na čl. 6 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uviedla, že strany boli poučené o tom, že súd prvej inštancie nebude prihliadať na dôkazy predložené v

cudzom jazyku. Nesúhlasila preto s dovolateľkou, že úradný preklad do slovenského jazyka mal zabezpečiť súd, alebo že by súd mohol sám vykonať správnosť kvality neúradného prekladu a tiež, že by text v cudzom jazyku mohol byť automaticky považovaný za všeobecne zrozumiteľný. K výkladu problematiky odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2013 zo dňa 5.12.2013, pričom k naplneniu prípustnosti dovolania z tohto dôvodu v danom prípade nedošlo. Navrhla preto, aby dovolací súd odmietol dovolanie ako procesne neprípustné a uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

11. K doručenému vyjadreniu žalobkyne k dovolaniu sa žalovaná písomne nevyjadrila.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) a funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

13. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (dňa 16. marca 2016), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom od 1. januára 2015, dovolací súd postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 CSP (podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a prípustnosť dovolania žalovanej posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p., teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalovaná dovolanie podala.

14. Dovolanie v Občianskom súdnom poriadku je upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno v dovolacom konaní podrobiť napadnuté rozhodnutie vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) vád (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26.08.2010, sp. zn. 6Cdo/90/2010). Pritom zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku smerujúceho proti už právoplatnému rozhodnutiu súdu vyplýva, že pri posudzovaní jeho prípustnosti nemá extenzívny výklad ustanovení § 236 až § 239 O. s. p. žiadne opodstatnenie (k tomu viď aj PL. ÚS 9/04).

15. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (ust. § 238 ods. 1 O. s. p.) alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (ust. § 238 ods. 2 O. s. p.) alebo proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (ust. § 238 ods. 3 O. s. p.).

16. V predmetnej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, avšak rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku podľa ust. § 238 ods. 1 a ods. 3 O. s. p., pretože nejde o zmenený rozsudok, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého však odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ust. § 238 ods. 2 O. s. p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

17. S poukazom na vyššie uvedené by dovolanie žalovanej bolo prípustné iba vtedy, ak by konanie, v ktorom bol napadnutý rozsudok vydaný, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných vád uvedených v ust. § 237 ods. 1 O. s. p. Citované zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak je konanie, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané, postihnuté niektorou z vád vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia,

t. j. ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

18. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a písm. g/ O. s. p. v dovolaní nenamietala a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

19. Podľa tvrdenia dovolateľky jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f) O. s. p.). Podľa ustálenej judikatúry sa pod odňatím možnosti konať pred súdom (do 30. júna 2016) rozumel taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytoval Občiansky súdny poriadok (v zmysle ust. § 18 O. s. p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom /§ 41 O. s. p./, nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým vykonaným dôkazom /§ 123 O. s. p./, byť predvolaný na súdne pojednávanie /§ 115 O. s. p./ a podobne).

20. Najvyšší súd už v minulosti opakovane zdôraznil, že pre záver o existencii procesnej vady konania v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. a/ až f/ O. s. p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že sa súd dopustil takej vady, ale rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (k tomu viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 2Cdo/609/2015, 3Cdo/409/2015, 4Cdo/143/2015, 5Cdo/238/2015, 6Cdo/30/2016, 7Cdo/371/2015, 8Cdo/34/2016).

21. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že postup súdu, ktorý vykazuje znaky procesnej vady konania, nemá automaticky za následok odňatie možnosti sporovej strany konať pred súdom s následkom nevyhnutného zrušenia inak vecne správneho rozhodnutia, ak týmto nesprávnym procesným postupom nedošlo k určitému rozsahu, či takej intenzite a závažnosti porušenia, ktoré by možnosť konať pred súdom strane sporu celkom odňalo, resp. ak taký procesne nesprávny postup nemal v konečnom dôsledku vplyv na vecnú správnosť výroku súdneho rozhodnutia. Opačný prístup by znamenal len formálne posudzovanie dôvodov prípustnosti dovolania, pričom dovolací súd naopak zdôrazňuje materiálne nazeranie aj na procesné práva strán v sporovom súdnom konaní. V prípade prípustnosti dovolania z dôvodu podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. musí ísť o výnimočný prípad takeého procesného pochybenia súdu, ktoré vykazuje znaky až vady „najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém alebo vady zásadnej, hrubej a podstatnej“, prípadne ak sa zrušením napadnutého rozhodnutia má dosiahnuť náprava „justičného omylu“ (porovnaj zjednocujúce Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 2/2016 z 3.12.2015 k výkladu ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., publikované v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 1/2016).

22. K odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) malo v danom prípade dôjsť postupom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, a to neprihliadnutím na listinné dôkazy predložené žalovanou k otázke včasnosti písomnej výhrady dopravcovi podľa čl. 30 ods. 2, 3 Dohovoru CMR z dôvodu, že išlo o listiny v anglickom jazyku a ich nie úradný preklad do slovenského jazyka zamestnankyňou žalovanej. Namietaný procesný postup nižších súdov, spočívajúci v nevykonaní dôkazu navrhnutého niektorou zo sporových strán, sám o sebe nie je možné považovať za postup odnímajúci sporovej strane možnosť konať pred súdom. K tomu i v minulosti Najvyšší súd SR viackrát prijal záver, že súd v občianskom súdnom konaní (teraz civilnom sporovom konaní) nie je viazaný návrhmi účastníkov (sporových strán) na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou úvahy súdu (§ 120 ods. 1 O. s. p.), a nie účastníkov konania (sporových strán). Ak teda súd na základe vykonaného dokazovania považuje skutkový stav za

dostatočne zistený pre rozhodnutie veci v jej merite a z tohto dôvodu nevykoná ďalšie navrhované dôkazy, pretože ich vykonanie by nemalo vplyv na rozhodnutie súdu v merite veci, nezakladá to vadu konania podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., lebo tento postup nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom a za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré účastníci (sporové strany) mohli uplatniť, avšak v dôsledku iného (podľa nich nesprávneho) postupu súdu boli z nich vylúčení (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/247/2010 z 11. januára 2011 a rozhodnutia Najvyššieho súdu SR uverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 37/1993 a pod R 125/1999).

23. K predmetnej listine v anglickom jazyku (e-mailová komunikácia na č. l. 61 spisu), ako dôkazu vykonanom súdom prvej inštancie, sa odvolací súd v rovine svojho procesného postupu vyjadril v odôvodnení napadnutého rozhodnutia (str. 8). Uviedol, že tento listinný dôkaz žalovaná doložila bez riadneho prekladu do úradného (slovenského) jazyka, hoci o tom bola poučená súdom prvej inštancie na pojednávaní 10. marca 2015. V odvolacom konaní tento dôkaz odvolací súd opakovane nevykonával. Rovnako postupoval aj vo vzťahu k doloženému výpisu z e-mailovej komunikácie a k nie úradnému prekladu písomnej komunikácie (č. l. 60, 62 spisu). Dovolací súd k tomu uvádza, že z čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom súde, pričom podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon. S účinnosťou do 30. júna 2016 bol týmto zákonom Občiansky súdny poriadok. Z jeho ustanovenia § 18 vyplývalo právo účastníkov (sporových strán) na rovnaké postavenie v občianskom súdnom konaní, právo konať pred súdom v ich materčine alebo v jazyku, ktorému rozumejú a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Princíp rovnosti zbraní, ako jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania, vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície vis - à - vis proti jej protistrane. Okrem tejto požiadavky koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (k tomu pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2012, sp. zn. 5Cdo/16/2012). Uvedené práva dovolateľky v rámci prvoinštančného a odvolacieho konania postupom dotknutých súdov namietaným v dovolaní porušené neboli.

24. Relevantnou skutočnosťou bolo, že súd prvej inštancie postupoval voči obom stranám sporu rovnako, pretože na pojednávaní 10. marca 2015, za účasti právnej zástupkyne žalobkyne a konateľa žalovanej upozornil sporové strany, že súdne konanie je vedené v úradnom štátnom jazyku, ktorým je slovenský jazyk a že neprihliadne na listinné dôkazy predložené v inom jazyku, pokiaľ k nim nie je pripojený riadny preklad do úradného jazyka (zápisnica o pojednávaní na č. l. 58 spisu). Po vykonaní dokazovania listinnými dôkazmi a po poučení podľa ust. § 120 ods. 4 O. s. p. obe sporové strany uviedli, že toto dokazovanie (§ 129 ods. 1 O. s. p.) nežiadajú doplniť a žalovaná výslovne uviedla, že nemá návrhy na ďalšie dokazovanie. Na nasledujúcom pojednávaní 16. apríla 2015 boli sporové strany oboznámené s výsledkami dovtedy vykonaného dokazovania, ako aj s obsahom ich prednesov. Právna zástupkyňa žalobkyne sa v prednese na tomto pojednávaní vyjadrovala aj k listinám doloženým žalovanou stranou na č. l. 60 - 62 spisu, rovnako sa prednes žalovanej na tomto pojednávaní týkal aj týchto listín. V zápisnici o pojednávaní dňa 16. apríla 2015 pred súdom prvej inštancie sa výslovne uvádza, že bolo vykonané dokazovanie podľa § 129 ods. 1 O. s. p. oznámením obsahu jednotlivých listinných dôkazov založených v súdnom spise na č. l. 60 - 68. Aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie z 5. mája 2015, č. k. 9Cb/53/2014-76 nepochybne vyplýva, že tento súd vykonal dôkazy doložené žalovanou, vrátane e-mailovej komunikácie, resp. jej nie úradného prekladu do slovenského jazyka (č. l. 61 - 62 spisu) a po komplexnom vyhodnotení dokazovania vyvodil skutkový stav veci. Nie je preto opodstatnené tvrdenie dovolateľky, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní vôbec neprihliadol na ňou predložené listinné dôkazy. Vo vzťahu k vytýkanému postupu v odvolacom konaní relevantné bolo to, že v tomto konaní odvolací súd bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 213 ods. 1 O. s. p.), ktorý považoval za správne zistený. Hoci dovolateľka s takýto postupom a záverom odvolacieho súdu nesúhlasila, a to z dôvodu jej tvrdenia o dodržaní formy a lehoty pre účinné

uplatnenie výhrady dopravcovi podľa čl. 30 ods. 3 Dohovoru CMR, tak z hľadiska procesného posudzovania prípustnosti podaného dovolania nebol postup odvolacieho súdu, ktorým dospel k záveru o uzavretom skutkovom stave, relevantným dovolacím dôvodom v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p.

25. Dovolací súd pritom vníma a neopomína ani argumentáciu dovolateľky poukazujúcu na právnu úpravu o dokazovaní v občianskom súdnom konaní, platnú a účinnú počas prvoinštančného a odvolacieho konania (§ 120 - 136 O. s. p.) v spojení s ustanovením § 51 ods. 5 vyhlášky, podľa ktorého súd priberie prekladateľa aj na preklad listinných dôkazov predložených do súdneho spisu účastníkmi konania, vyhotovených v inom ako štátnom jazyku, s výnimkou českého jazyka. O potrebe vykonania alebo nevykonania konkrétneho dôkazu a spôsobe jeho vykonania však rozhoduje súd, pričom jeho rozhodnutie o nevykonaní určitého dôkazu alebo o nedoplnení dokazovania v smere požadovanom stranou sporu nemožno považovať za odňatie možnosti strane sporu konať pred súdom (viď uznesenie sp. zn. 7Cdo/16/2013 z 25. novembra 2013), pokiaľ doposiaľ vykonané dokazovanie považuje za dostatočné pre rozhodnutie vo veci.

26. V posudzovanom prípade dovolateľke ako žalovanej strane sporu nebola odňatá možnosť vyjadriť sa k celému procesu dokazovania, vrátane dotknutých listín. Dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie viedlo ku skutkovému stavu zistenému týmto súdom a pokiaľ odvolací súd z takto zisteného skutkového stavu vychádzal pri svojom rozhodnutí, napadnutom dovolaním, tak nevykonanie dôkazu požadovaného žalovanou v odvolacom konaní nemožno považovať za postup, ktorým by došlo k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., keďže by nemalo vplyv na výrok rozhodnutia súdu v merite veci.

27. Z hľadiska závažnosti, rozsahu a intenzity vytýkaných väd v procesnom postupe oboch nižších súdov v konaní o veci samej, v rovine posudzovania prípustnosti podaného dovolania, nie nepodstatné tiež bolo, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu zahŕňalo nielen dovolateľkou namietaný záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní dodržania prekluzívnej lehoty 21 dní na uskutočnenie výhrady prekročenia dodacej lehoty (čl. 30 ods. 3 Dohovoru CMR), ale aj ako vecne správny prijatý záver o nepreukázaní kompenzability nároku na zmluvnú pokutu a o nepreukázaní zániku žalovanej pohľadávky započítaním s nárokom na náhradu škody, viazanej na prekročenie dodacej lehoty (vykládky tovaru), pričom tento zápočet vzájomných pohľadávok sporových strán sa mal podľa dovolateľky uskutočniť ešte pred začatím konania na súde, v roku 2013 (č. I. 8 spisu). V tomto smere išlo o otázku dôkazného bremena na strane žalovanej. K tomu dovolací súd uvádza, že otázka posudzovania dôkazného bremena je integrálnou súčasťou zisťovania skutkového stavu a hodnotenia dôkazov. Nejde teda o právne posudzovanie veci, ktorým treba spravidla rozumieť hmotnoprávne posúdenie (k tomu obdobne viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 400/09 zo 6. mája 2010). Pokiaľ teda odvolací súd v napadnutom rozsudku na potvrdenie vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie len zvýraznil otázku dôkazného bremena i na strane žalovanej vo vzťahu k jej obrane proti preukázanému nároku žalobkyne, išlo o skutkovú rovinu posúdenia veci, ktorá nespadá pod dôvody prípustnosti podaného dovolania.

28. K odňatiu možnosti žalovanej konať pred odvolacím súdom nedošlo ani tým, že odvolací súd sa údajne odmietol zaoberať všetkými protinárokmi (celou obranou) dovolateľky. V tomto smere však nie je dôvodná jej námietka, že pokiaľ v odvolaní uviedla, že kompenzačnú námietku vo výške 1.360,- Eur si uplatňuje nielen z titulu náhrady škody, ale (keby jej konaním žalobkyne nebola spôsobená škoda, resp. spôsobená škoda nebola dostatočne preukázaná) aj ako nárok na zníženie dohodnutej ceny pre neposkytnutie požadovanej služby žalobkyňou, tak nešlo o novú skutočnosť v konaní pred odvolacím súdom, ale len o iné právne posúdenie veci, keďže iba poukázala na to, že vzhľadom na vykonané dokazovanie jej kompenzačný nárok mohol vzniknúť z viacerých právnych titulov a právne posúdenie je výlučne vecou súdu, ktorú povinnosť prvoinštančný a ani odvolací súd nespĺnili. K uvedenému dovolací súd uvádza, že aj keď v prípade kompenzácie, ako jednej z možných foriem zániku pohľadávok, ide o vzájomnosť pohľadávok rovnakého druhu, teda oproti sebe stojacich peňažných (proti)pohľadávok veriteľa a dlžníka, ich vznik môže mať rozdielny hmotnoprávny a skutkový základ. To sa premieta i do

práva procesného, keď inak samostatne žalovateľný nárok na zaplatenie určitej peňažnej pohľadávky, môže jej vlastník v postavení veriteľa v rámci vlastnej obrany (ako žalovaný v súdnom konaní) proti pohľadávke iného veriteľa (žalobcu), ktorý je súčasne jeho dlžníkom, uplatniť ako tzv. kompenzačnú námietku (pokiaľ nepresahuje žalovanú sumu, inak by išlo o vzájomnú žalobu). Každý nárok uplatnený na súde (bez rozdielu, či ide o žalobu, obranu proti nej alebo o vzájomnú žalobu) ako vec sama, má stránku kvantitatívnu (rozsah) i kvalitatívnu (skutkový a právny dôvod). Preto aj u tvrdenej (proti)pohľadávky žalovanej voči žalobkyni na náhradu škody nešlo len o právne posúdenie nároku, ale aj o skutkové vymedzenie, ktoré v danom prípade dôvodne odvolací súd odmietol novo posudzovať až v štádiu vyvolaného odvolacieho konania, keďže žalovaná až v podanom odvolaní (napriek náležitému splneniu procesnej poučovacej povinnosti súdom prvej inštancie podľa § 120 ods. 4 O. s. p.) vymedzila možný kompenzačný nárok aj z iných skutkových a právnych okolností (náhrada škody z vadného plnenia, zľava na prepravnom), než v prvoinstančnom konaní (náhrada škody za omeškanie prepravy tovaru). Kompenzačnou obranou žalovanej strany, spočívajúcou v nároku na náhradu škody, ktorá je založená na odchylnom, nielen právnom ale aj skutkovom vymedzení nároku, než žalovaná strana uplatnila v rámci obrany v prvoinstančnom sporovom konaní, by sa odvolací súd mohol zaoberať len za splnenia zákonných podmienok v zmysle ust. § 205a ods. 1 O. s. p. v znení účinnom do 30. júna 2016, k čomu v danom prípade nedošlo. Postup odvolacieho súdu bol preto súladný s uvedenou právnou úpravou, čo v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd náležite vysvetlil.

29. V preskúmvanej veci napokon dovolanie smeruje proti nesprávnemu právnomu posúdeniu veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je síce prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Samotným právnym posúdením veci nemôže dôjsť k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa mu neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Pokiaľ sa však dovolateľka nestotožnila s tým, ako odvolací súd posúdil jej nárok na zmluvnú pokutu, uplatnenú ako kompenzačný nárok proti žalobe, tak dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci samo osebe nezakladá procesnú vadu zmatečnosti (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. decembra 2016 sp. zn. 2Cdo/1286/2015, publikované pod č. 24 v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 3/2017).

30. Námietskami vzťahujúcimi sa k odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu žalovaná zjavne vyjadrila svoj nesúhlas s výsledkom sporu, skutkovým a právnym posúdením veci. To, že súdy nižších inštancií nepostupovali a nerozhodli podľa predstáv žalovanej, však nepredstavuje vadu konania a dovolací dôvod podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v minulosti zdôraznil, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. júla 2010, sp. zn. 3Cdo/61/2010).

31. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd aj z hľadiska riadneho odôvodnenia rozhodnutia sporovou vecou v napadnutom rozsudku dostatočne zaoberal. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/170/2005, podľa ktorého,pokiaľ v odvolacom konaní dôjde k potvrdeniu rozhodnutia súdu prvého stupňa, tak odvolací súd sa v zásade môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu", a na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/147/2011 z 25. apríla 2012, podľa ktorého,odvolací súd, ktorý sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, neporušil zákon, ak v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval správnosť dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa a navyše tiež rozviedol vlastnú argumentáciu." K uvedenému dovolací súd uvádza, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania (strany sporu) na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti

uviedol: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad" (napr. Georgias c. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Tieto kritériá napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spĺňa.

32. Treba mať na zreteli, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Za vadu konania v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. [teraz ust. § 420 písm. f) CSP] v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/369/2013 zo 17. marca 2016).

33. K otázke (ne)prípustnosti dovolania z hľadiska dovolateľkou vytýkaných vád v danej veci potom záverom možno zhrnúť, že ani prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia alebo nedostatok v procese dokazovania (nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov) alebo nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. (k tomu porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 9. apríla 2015, sp. zn. 3Cdo/525/2014).

34. Vzhľadom k tomu, že rozsudok odvolacieho súdu, ktorý napadla žalovaná dovolaním, nemá znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie podľa ustanovenia § 238 O. s. p. prípustné, pričom v dovolacom konaní sa nepotvrdila ani existencia vady uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. a nevyšli najavo ani iné procesné vady v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 O. s. p., dovolací súd odmietol dovolanie žalovanej podľa ust. § 447 písm. c) v spojení s ust. § 470 ods. 1 CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je procesne prípustné bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

35. Keďže dovolanie bolo odmietnuté, dovolací súd o návrhu žalovanej na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia nerozhodoval.

36. V dovolacom konaní žalovaná s podaným dovolaním neuspela, preto na jej strane vznikla povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania úspešnej žalobkyni (§ 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto uznesenia (§ 262 ods. 2 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP).

37. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.